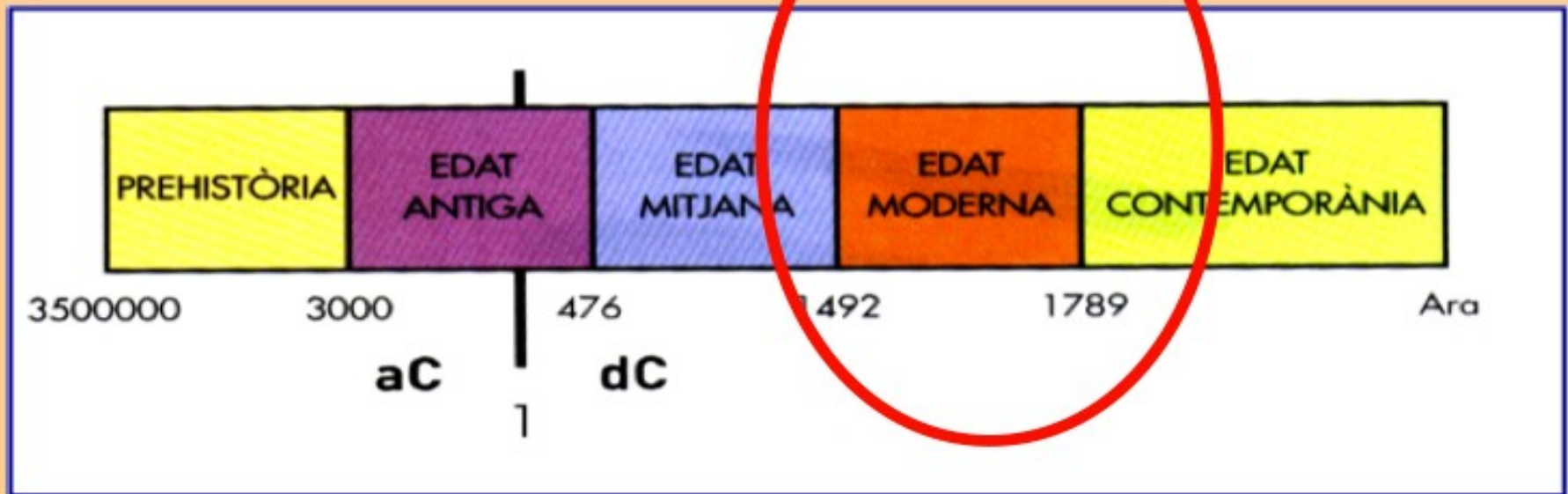

ECONOMIA I SOCIETAT A L'EDAT MODERNA

CRONOLOGIA

EDAT MODERNA

1492

Descobriments
d'Amèrica

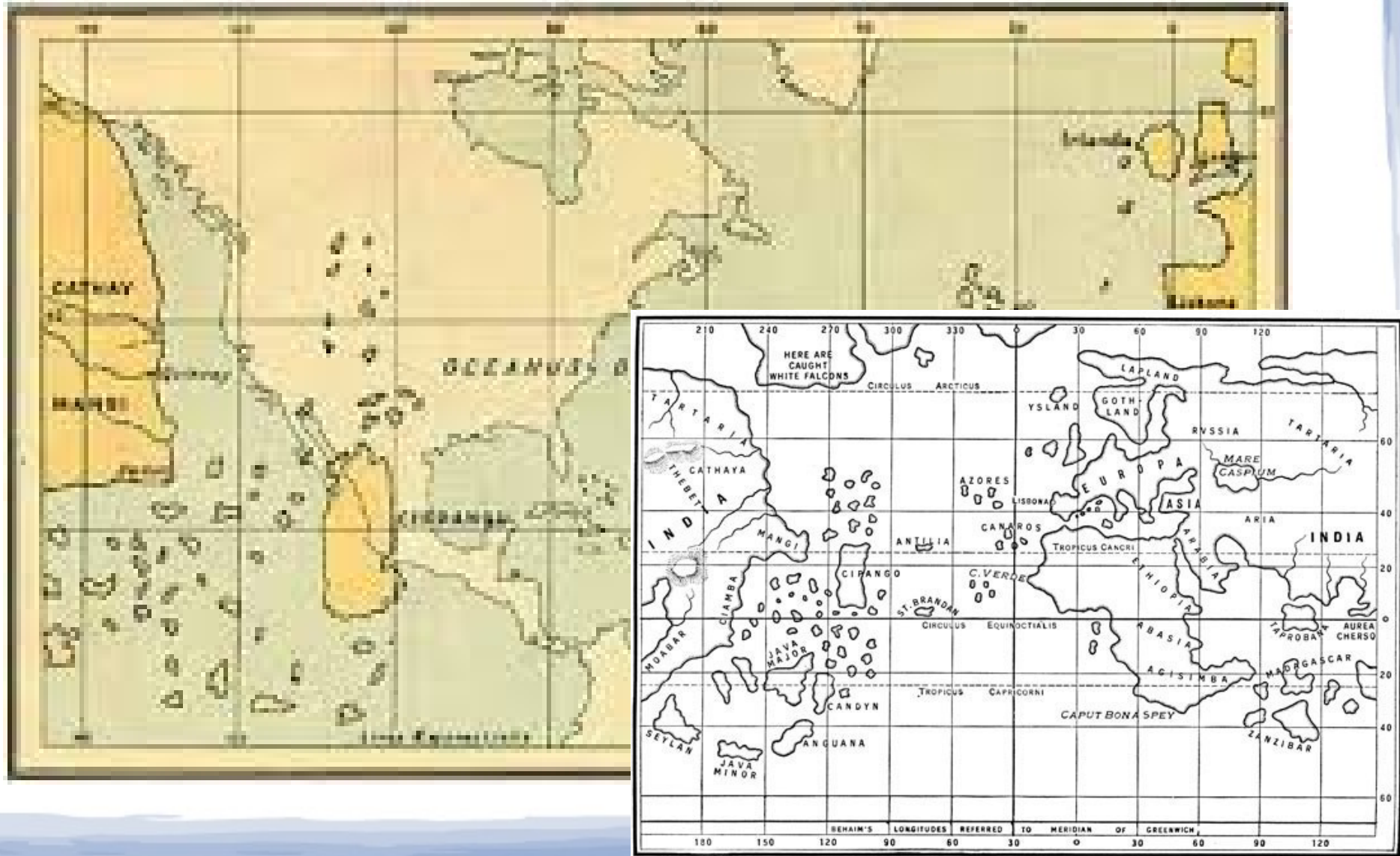
1789

Revolució
Francesa

EDAT MODERNA

S. XV	S. XVI		S. XVII			S. XVIII			
	REINAIXEMENT		BARROC						
MONARQUES AUTORITARIS					MONARQUES ABSOLUTS				
DINASTIA DELS ÀUSTRIES					DINASTIA DELS BORBONS				
REIS CATÒLICS	CARLES I	FELIP II	FELIP III	FELIP IV	CARLES II	FELIP V	FERRAN VI	CARLES III	CARLES IV
	ESPLENDOR DE L'IMPERI		DECADÈNCIA DE L'IMPERI						
			1618-1648 Guerra 30 anys						
<u>1492</u>	<u>1519-22</u>	1561	1609-14	1640		<u>1701-14</u>	1716	1778	1789
Descobrimet d'Amèrica	1a Volta al món	Madrid, capital	Expulsió dels moriscos	Guerra dels Segadors		Guerra Successió	Decret de Nova Planta	Llibertat dels ports per comerciar amb Amèrica	REVOLUCIÓ FRANCESA
						FI DE LA DINASTIA DELS ÀUSTRIES			

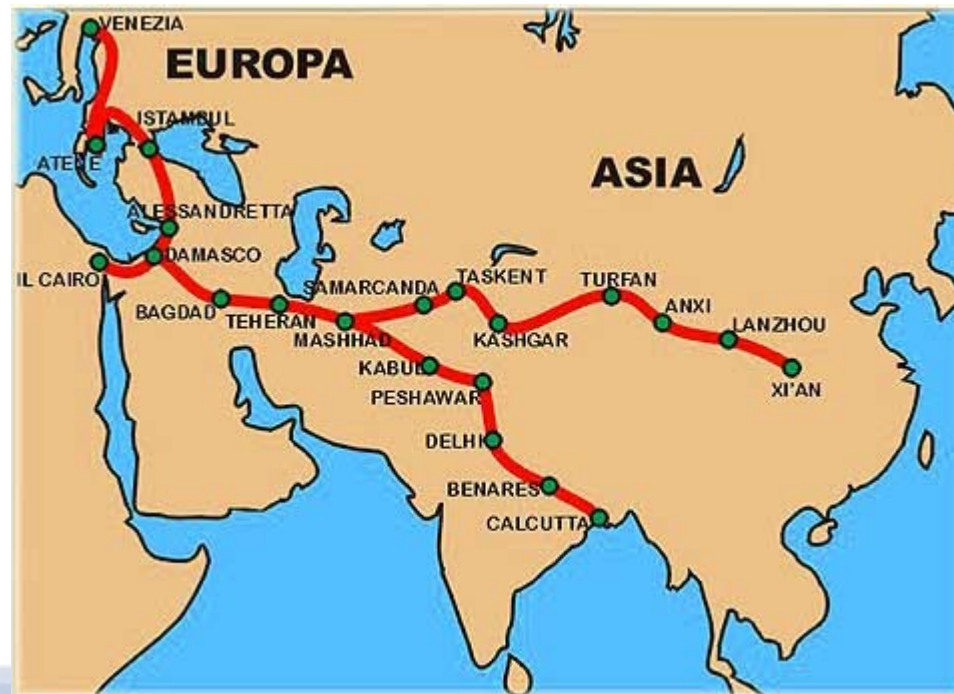
1. L'AMPLIACIÓ DE L'ESPAI GEOGRÀFIC CONEGUT

- A finals s.XV el món conegut pels europeus era reduït.
- Al llarg de l'edat Moderna es produiran nous coneixement geogràfics:
 - Millora el coneixement del planeta
 - Contacte amb Amèrica
 - Millor coneixement costes africanes i asiàtiques.
 - Promocionat per Portugal, Castella, Holanda, França i Anglaterra.

1.1 Causes dels descobriments

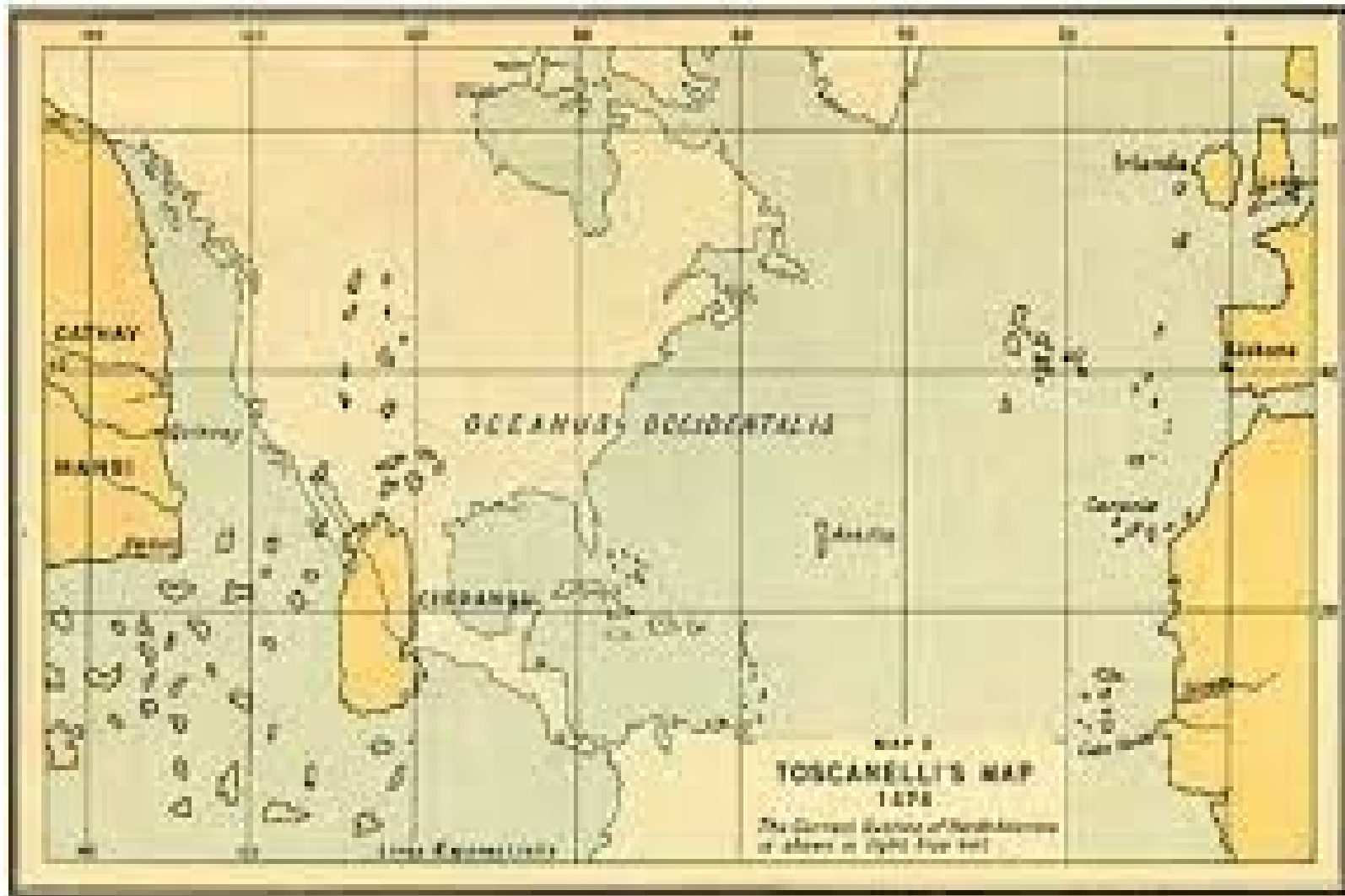
- Necessitat de **moneda** (or i plata), davant l'esgotament de les mines europees.
- El comerç de les **espècies** amb Orient. Necessitat d'arribar a Orient directament després de la Conquesta de Constantinoble (1453)

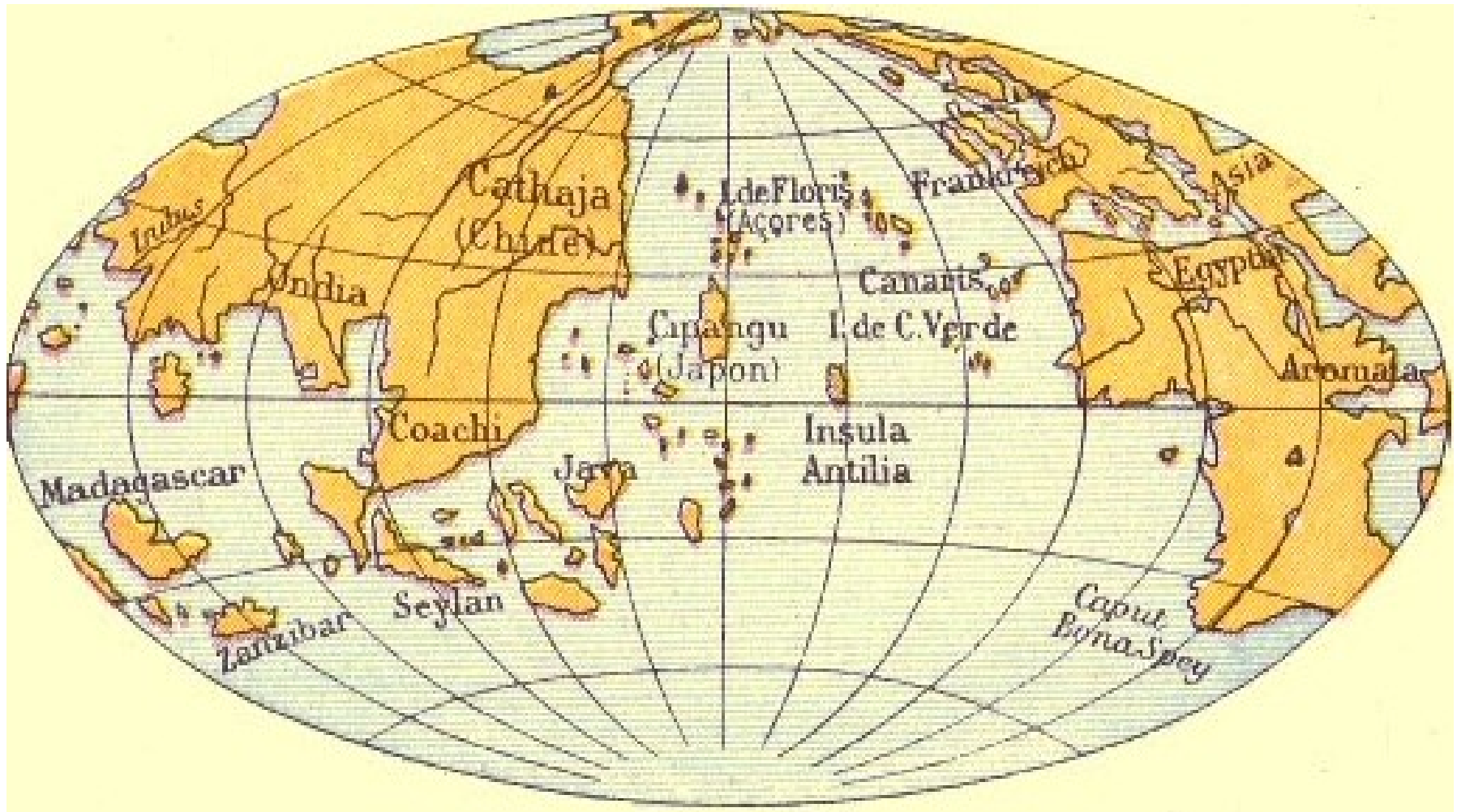
1.1 Causes dels descobriments

- **Canvis mentals** sobre la forma de la Terra.
 - Grècia clàssica: Erastòtenes i Ptolemeu ja defensaven que la Terra era rodona.
 - Durant l'Edat Mitjana domina la teoria de la Terra Plana.
 - Toscanelli recupera les teories gregues. S'obri la possibilitat d'anar cap a Orient per l'oest.

El planeta segons Toscanelli

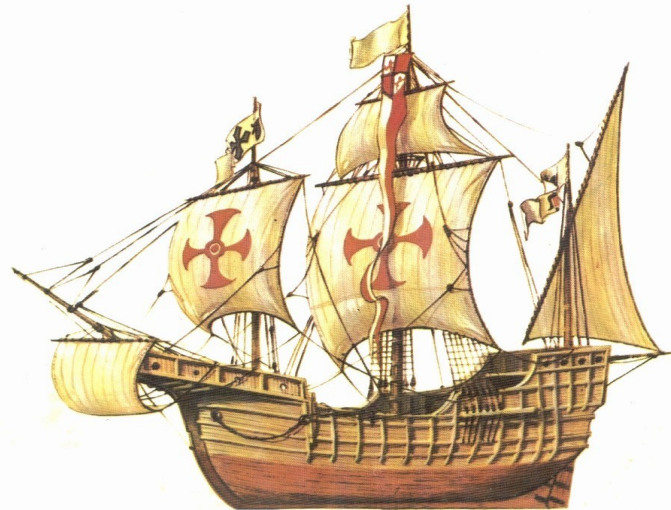

El planeta segons Martin Behaim

1.1 Causes dels descobriments

- **Avenços tècnics i científics**
 - Es perfeccionen els vaixells. Permet navegar millor en alta mar per l'Atlàntic.
 - Naus i caravel·les substitueixen galeres i coques.

*La Santa Maria
Nave Capitana*

Galera i
Coca

1.1 Causes dels descobriments

- Avenços tècnics i científics
 - Aparició de nous instruments de precisió i navegació:
 - Bruíxola, astrolabi, quadrant.
 - Avenç en la cartografia.

Serveixen per mesurar la latitud, tant de dia com de nit

1.2 Els portuguesos capdavanterers

- Expedicions per l'atlàntic a inicis del segle XV
 - 1432 illes Açores i Madeira
 - Descobriment de mines d'or al golf de Guinea
 - 1487 Bartolomé Dias arriba al Cap de Bona Esperança
 - 1498 Vasco de Gama arriba a la Índia vorejant Àfrica
 - Enriquiment amb el comerç d'esclaus, or i Ivari.

1.3 Descobrimet del “Nou Món”

- Expedicions atlàntiques de Castella limitades a l'Atlàntic.
 - 1479 tractat d'Alcaçoves
- Cristòfol Colom planteja una ruta cap a les “índies” per l'oest.
 - Projecte rebutjat per Portugal
 - Presentat a Castella el 1486 i el 1492 en què finalment fou acceptat.

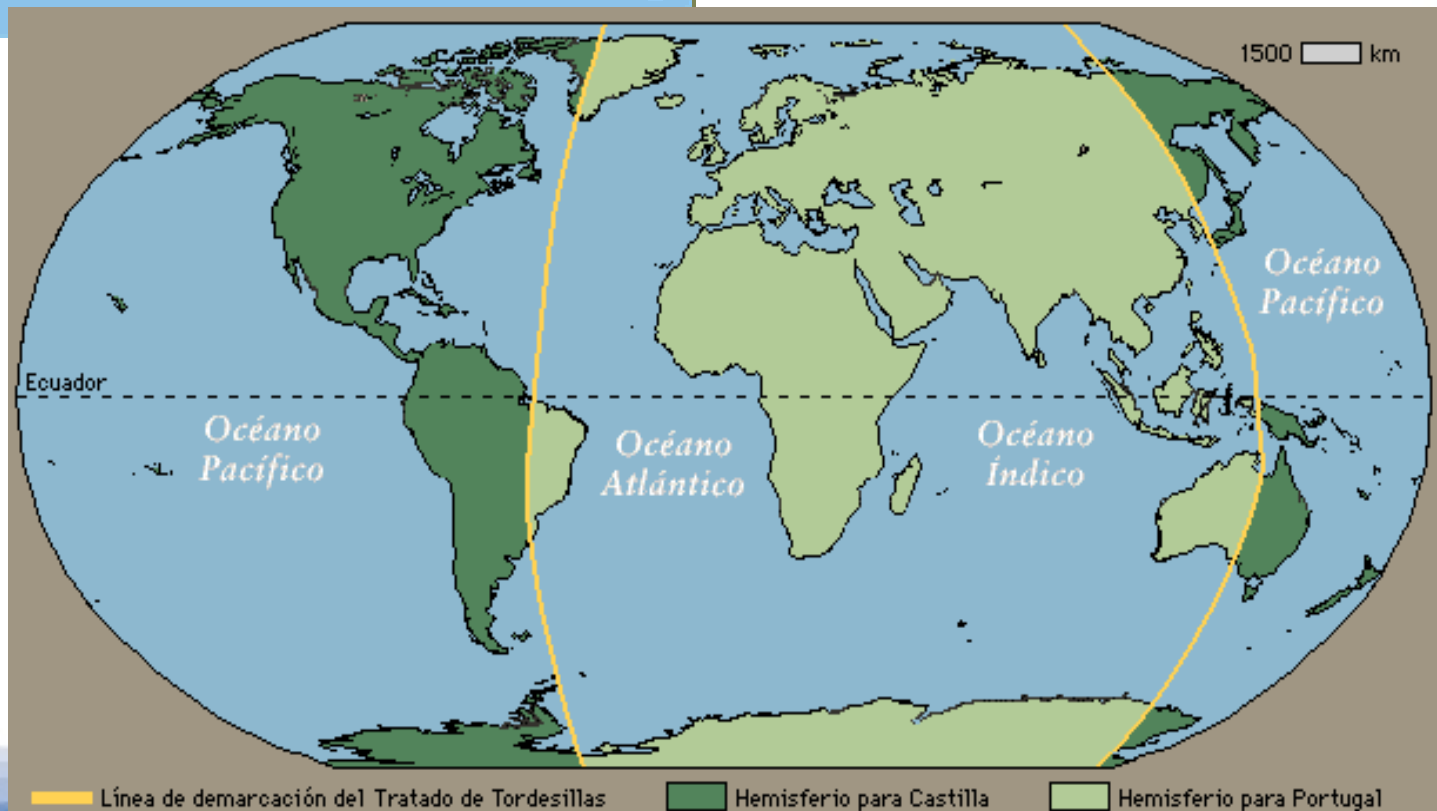
1.3 Descobriment del “Nou Món”

- Expedicions de Cristòfol Colom
 - 1a expedició 1492
 - Arribada a l'illa de Guanahaní (Bahames), el 12 octubre. Després continua per Cuba, Haití, i torna a la Península.
 - A la tornada de Colom els reis Catòlics demanen que el Papa reconegui els seus dominis. Això du a un conflicte amb Portugal. Tractat de Tordesillas (1494).

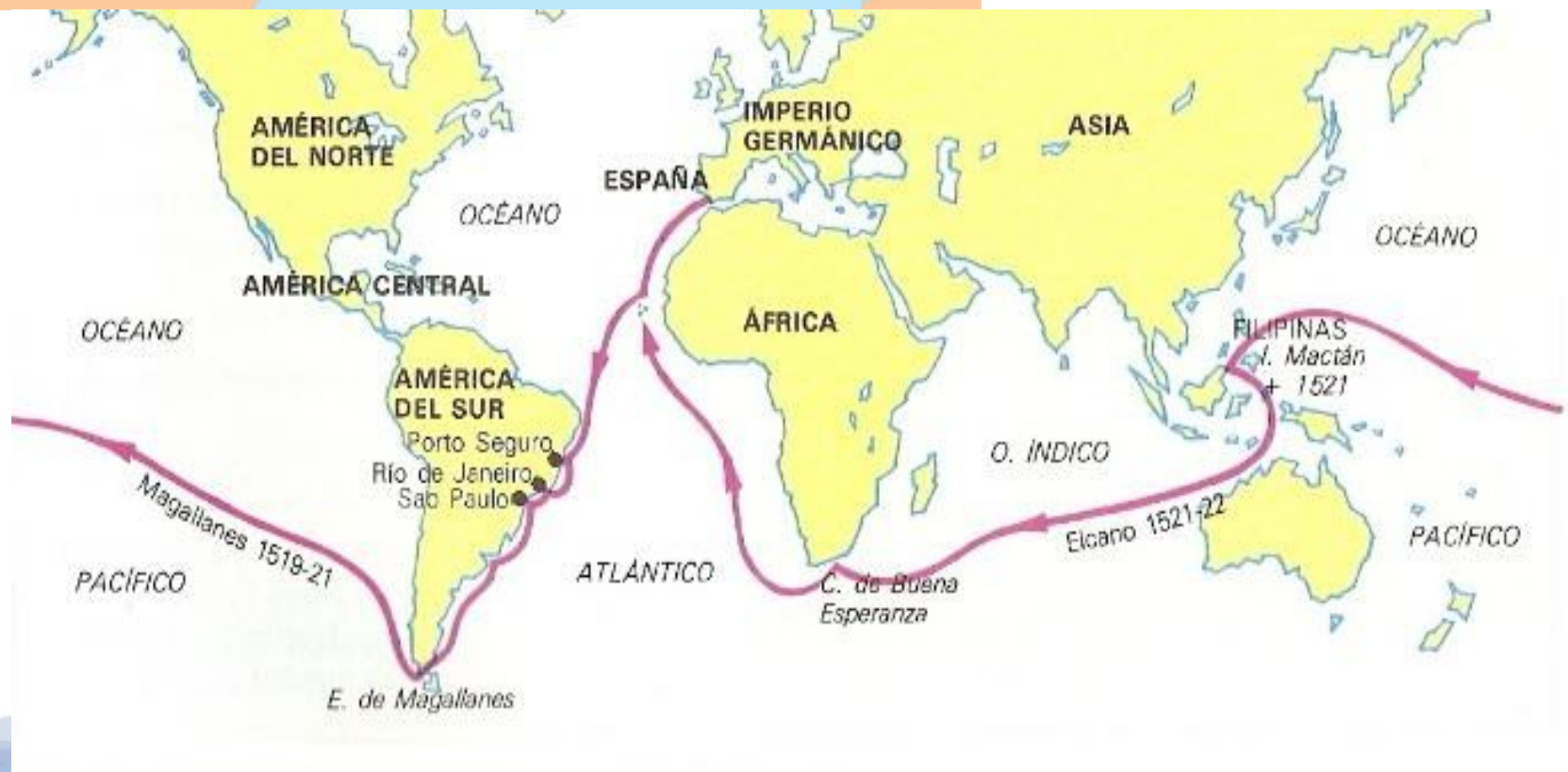
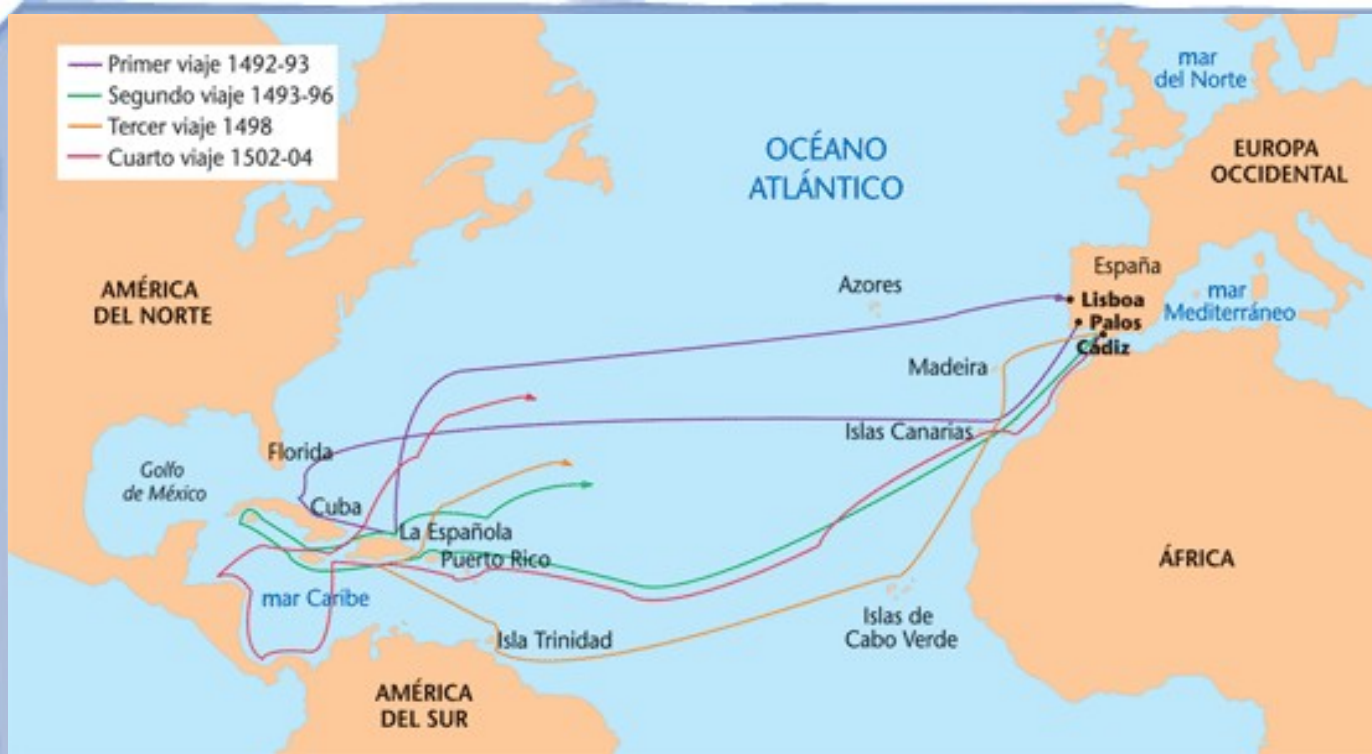
Primer viatge de Colom

Tractat de Tordesillas

1.3 Descobriments del “Nou Món”

- Expedicions de Cristòfol Colom
 - Cristòfol Colom realitzà 4 viatges (expedicions) al nou continent. Morí convençut d'haver arribat a Àsia.
 - Vasco Núñez de Balboa travessà el 1513 l'istme de Panamà i certificà que es trobava en un nou continent.
 - El 1519, un portugués, Fernando de Magalhaes encapçalava una expedició que surt de Sevilla i dona la **1a volta al món**.

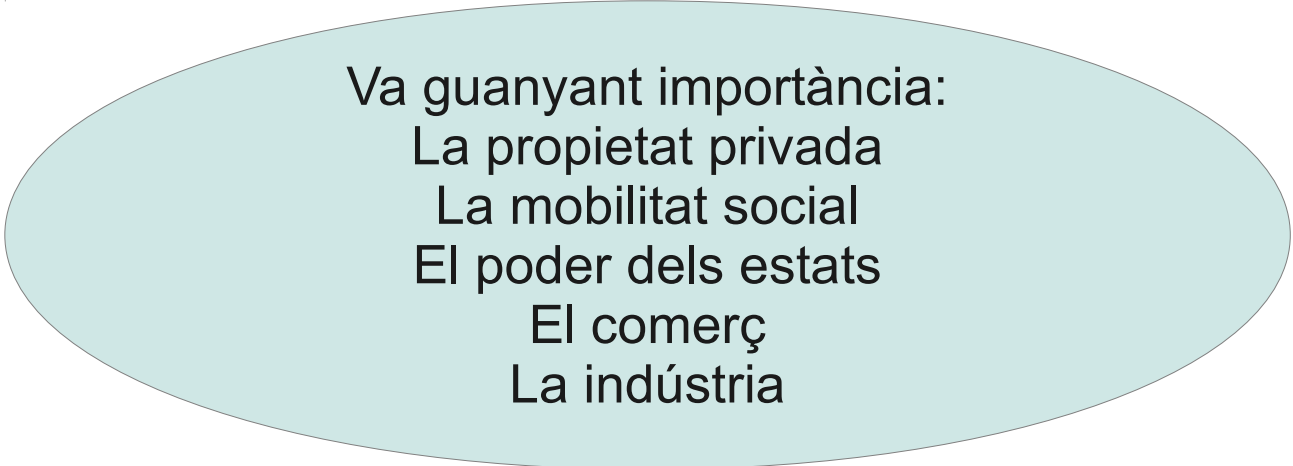

2. L'ECONOMIA DURANT L'EDAT MODERNA

2.1 Característiques generals

- L'edat Moderna és una etapa de transició entre el feudalisme i el capitalisme.
 - Segle XI = feudalisme

Va guanyant importància:
La propietat privada
La mobilitat social
El poder dels estats
El comerç
La indústria

- Segle XIX = capitalisme

2.1 Característiques generals

- L'economia continua essent agrària (sector bàsic de l'economia).
 - Agricultura cerealística, guaret (rotació triennal)
 - Feus senyorial
 - Masos conreats per pagesos lliures o serfs
- Innovacions (zona nord d'Europa).
 - S'introdueix l'alternança de conreus
 - Es milloren canalitzacions
 - Sembren noves plantes vengudes d'Amèrica

2.1 Característiques generals

- Progressivament augmenta la producció d'aliments
- Indústria
 - Continua la indústria gremial artesana
 - L'augment de població, del comerç i de la burgesia provoca:
 - Aparició d'una indústria rural a domicili = pagesos que treballen en el tèxtil

2.1 Característiques generals

- Comerç
 - La Colonització d'Amèrica i les noves rutes asiàtiques provoquen un augment del comerç
 - Augment de l'oferta i la demanda de productes
 - Augment de la circulació de moneda (or i plata d'Amèrica)
 - Desenvolupament de la banca (crèdits, assegurances, etc.)

2.1 Característiques generals

- Demografia
 - Segle XVI = creixement de població
 - Segle XVII = estancament o disminució de la població (crisi agrària)
 - Segle XVIII = gran creixement de població
 - Inici de migracions cap Amèrica

FELIPE II Y SU TIEMPO

POBLACIÓN DE LA MONARQUÍA CATÓLICA
(finales del siglo XVI)

Coronas y reinos	Vegetos	Porcentaje	Territorio (km²)	Porcentaje
Corona de Castilla:				
Galicia	125.491	6,38	29.435	4,91
Las dos Asturias	69.353	3,54	15.853	2,65
País Vasco	52.830	2,69	7.261	1,21
Meseta superior	426.661	21,72	99.013	16,53
Meseta inferior	394.713	20,09	113.965	19,03
Murcia y Andalucía	315.164	16,03	113.443	18,94
Islas Canarias	7.741	0,37	7.273	1,23
Total	1.391.953	70,82	386.243	64,49
Reino de Navarra	30.833	1,57	10.421	1,74
Corona de Aragón:				
Reino de Aragón	70.984	3,61	47.669	7,96
Principado de Cataluña	(80.000)	4,07	34.000	5,67
Reino de Valencia	97.372	4,95	23.505	3,93
Reino de Mallorca	22.000	1,12	5.014	0,84
Total	270.356	13		
Reino de Portugal	272.438	15		
Total general	1.965.580	100		

Font: Manuel Fernández Álvarez, Felipe II y su tiempo. Ed. Espasa Calpe, Madrid, 2ª ed. 1989. ISBN: 84-229-50

Demografia de la Corona d'Aragó (segle XVI)

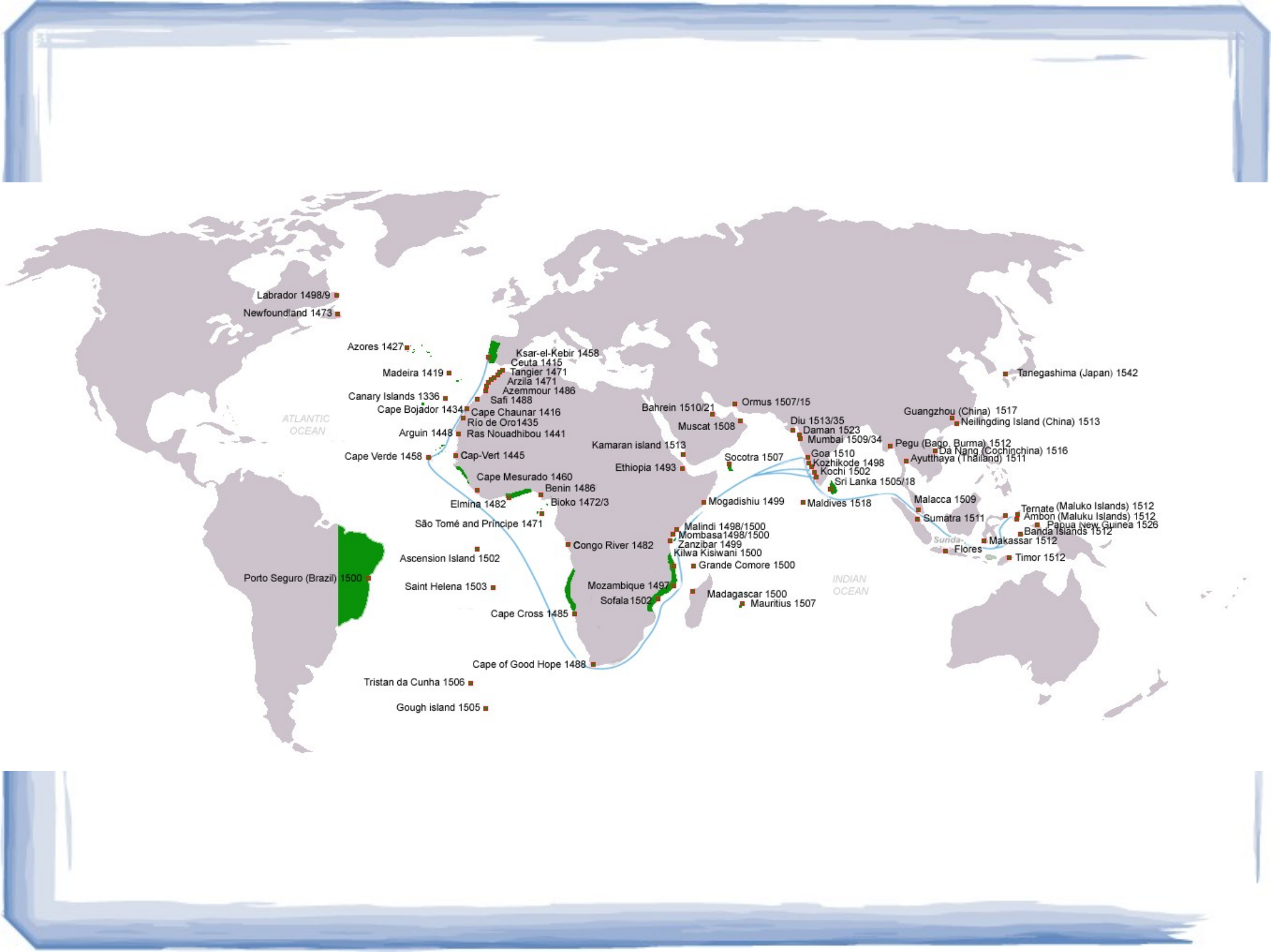
	habitants	% (del total ibèric)
València	450.000	5,5
Catalunya	400.000	5,0
Aragó	350.000	4,4
Balears	135.000	1,7

La península Ibèrica el 1591 (població estimada)

País	Castella	Corona d'Aragó	Nafarroa	Euskadi	Canàries
Milers d'habitants	6.000	1.335	100	150	20

2.2 L'exploració econòmica de les noves terres

- Colonització portuguesa
 - Escàs potencial demogràfic no permet l'ocupació efectiva dels territoris.
 - Establiment de factories comercials a les costes d'Àfrica, Àsia i Amèrica.
 - Producció de canya de sucre a les costes brasileres.
 - Importació d'esclaus des de Guinea.
 - Holanda en poc temps li va prendre a Portugal el control del tràfic comercial.

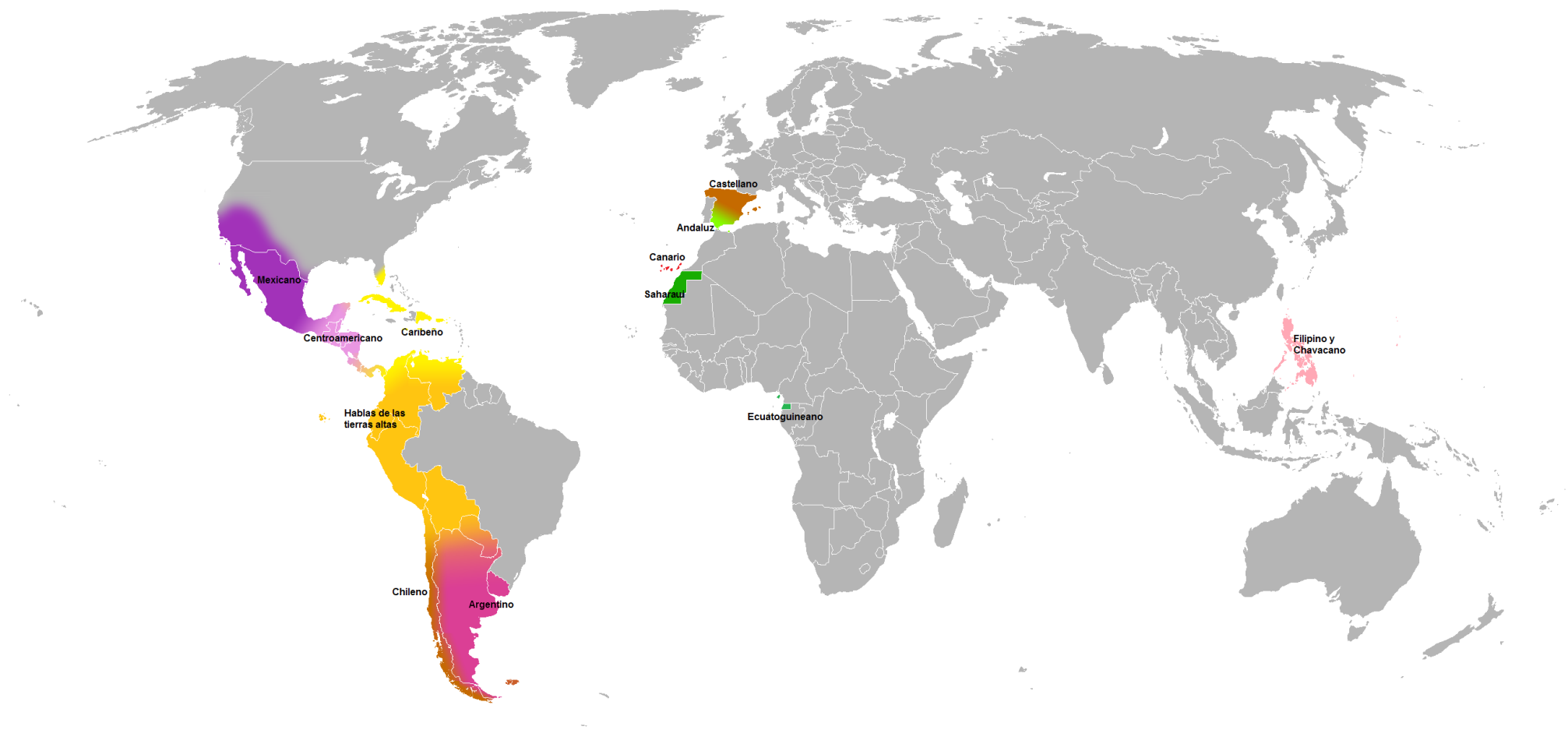

2.2 L'exploració econòmica de les noves terres

- Colonització castellana
 - Primera fase a les Antilles. No es troba or, plata i espècies.
 - Segona fase en el continent. Domini de la població.
 - Primer pillatge i predació
 - En una segona fase s'organitza la producció a les noves terres.
 - Els indis seran cristianitzats = problema = no poden ser esclaus.

2.2 L'exploració econòmica de les noves terres

- Formes d'aprofitament del treball indígena
 - Encomienda
 - Adjudicació d'un lot d'indis a un encomendero. A canvi de protecció i instrucció religiosa l'indi està obligat a treballar.
 - Mita
 - Treball obligat a les mines durant un temps determinat.

2.3 Conseqüències econòmiques dels descobriments

- L'Atlàntic reemplaça a la Mediterrània
- Arribada constant de metalls preciosos (or i plata) a la Corona Hispànica
 - No serveix per transformar econòmicament el territori, sinó per pagar guerres i deutes de les classes dirigents.
- Transvassement de productes entre les dues riberes de l'Atlàntic i Àsia.
 - Blat de les Índies, tomàtiques, patata, sucre, cafè = cànem, olivera, etc.

3. LA SOCIETAT DURANT L'EDAT MODERNA

3.1 Una societat tradicional amb canvis

- La societat de l'Europa Occidental (feudal) continua essent una **Societat estamental** però amb transformacions importants.
 - **Noblesa:** manté els privilegis però va perdent drets feudals (justícia, guerra).
 - Empobriment progressiu de la mitjana i petita noblesa.
 - Divisió entre vella i nova noblesa. Acostament dels nobles a la Cort (noblesa cortesana)
 - **Clergat:** evolució semblant. Conserva privilegis, s'acosta a la cort. Perd drets feudals.

P
R
I
V
I
L
E
G
I
A
T
S

3.1 Una societat tradicional amb canvis

N
O

P
R
I
V
I
L
E
G
I
A
T
S

- **Tercer estat:** 90% de la població
 - **Burguesia mercantil:** procés d'enriquiment i sovint ennobliment
 - **Artesans:** competència cada vegada més gran de les noves indústries a domicili
 - **Pagesos:** són la majoria de la població. De condició lliure i serfs, la majoria pobres.
- **Condicions**
 - Esperança de vida molt curta: entre 30 i 40 anys.
 - Població sotmesa constantment a epidèmies.

3.2 Les ciutats

- La fesonomia de les ciutats durant l'edat moderna es manté semblant a l'edat mitjana.
 - Canvis en els recintes emmurallats
 - Amb l'aparició de l'artilleria les muralles s'han de reforçar = contrucció de **baluards**.
 - Es converteixen en centres de mercat importants
 - En les ciutats és on es desenvolupa la burgesia ascendent, cada vegada amb més poder econòmic

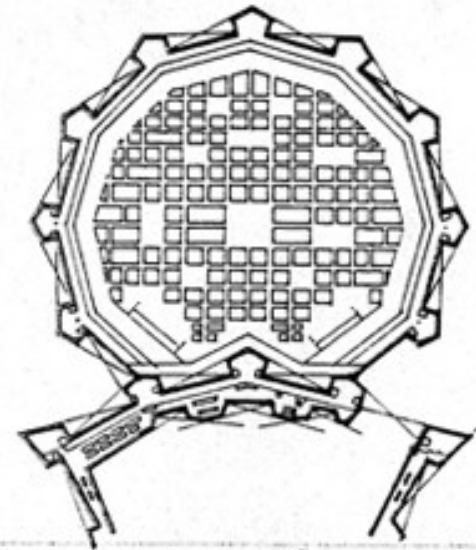
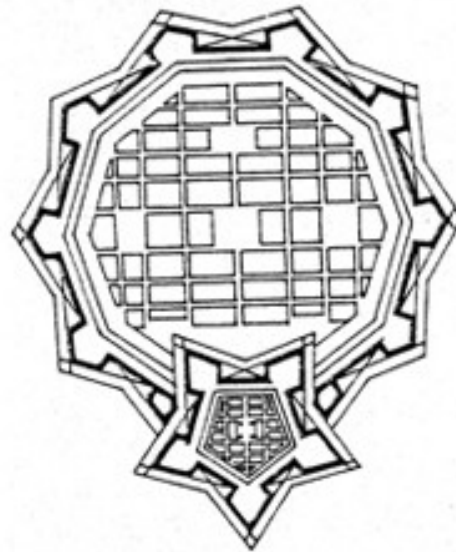
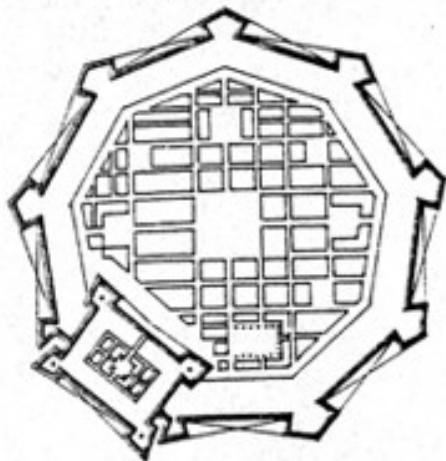
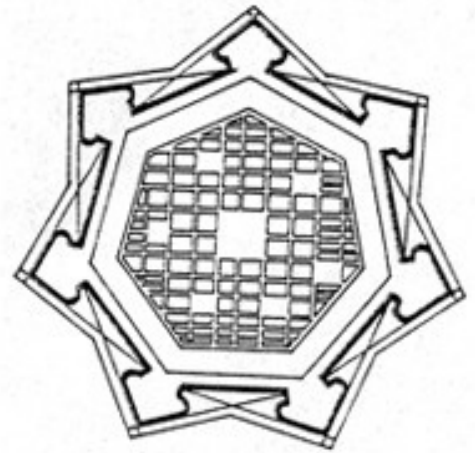
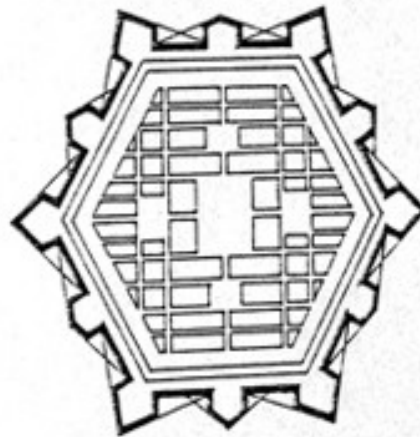
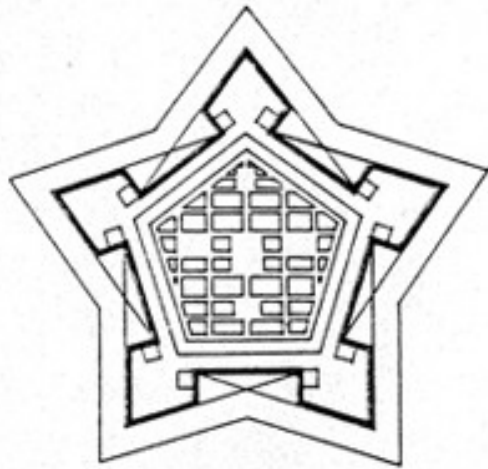
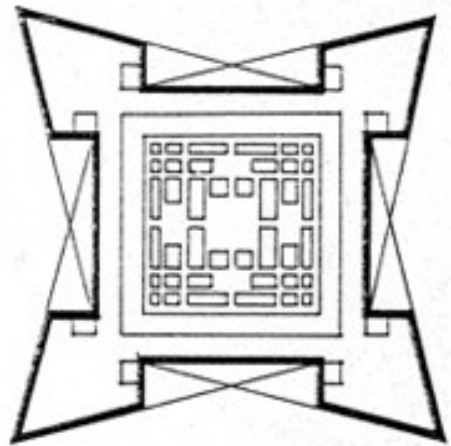
Muralles medievals

Muralles edat moderna

3.3 Conseqüències demogràfiques de les conquestes

- Emigració cap a les colònies
 - A partir d'aquests moments les colònies absorbiran l'excedent de població europea
- Genocidi de bona part dels pobles amerindis
 - La població originària fou exterminada o sotmesa i explotada durant la colonització
- Mestissatge racial
 - Mescla d'europaus amb indígenes
 - Aparició d'esclaus africans

3.3 Conseqüències demogràfiques de les conquestes

- Divisió de la població a les colònies
 - Criolls: descendents de blancs europeus
 - Mestissos o ladinos: descendents de la mescla de criolls amb indígenes.
 - Mulats: mescla de criolls amb africans.
 - Indígenes: població ameríndia, originària del continent abans de la colonització.
 - Esclaus africans: població negra traslladada a Amèrica.